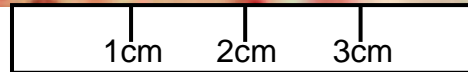

Täppverevalumid

IMMUUNTROMBOTSÜTOPEENIA

Koostaja: dr. Marju Hein
2013

Immuuntrombotsütopeenia (ITP), tuntud ka idiopaatilise trombotsütopeenilise purpura nime all, on autoimmuunne haigus. Autoimmuunse haiguse esinemisel ei suuda immuunsüsteem enam vahet teha oma ja võõra vahel ning kujuneb välja immuunreaktsioon enese kudede vastu. ITP korral on märklauaks trombotsüüdid. Immuunsüsteemi poolt on need vererakud märgistatud kui võõrad ja kõrvaldatakse põrna, maksa poolt või mõnel muul moel. Lisaks trombotsüütide suurenenud lammutamisele võib olla häirunud trombotsüütide tootmine luuüdis.

Normaalselt on trombotsüütide arv veres $145\text{--}400 \times 10^9/\text{L}$. Kui trombotsüütide arv on alla $100 \times 10^9/\text{L}$ ning ei leita ühtegi teist trombotsütopeenia tekkepõhjust, diagnoositakse ITP.

Lastel eelneb immuuntrombotsütopeeniale sageli viirusinfektsioon ning paranemine võib toimuda ilma ravita 6-8 nädalaga. Täiskasvanutel on tavaliselt tegemist haiguse kroonilise kuluga, st haigus kestab üle poole aasta.

ITP esineb naistel sagedamini kui meestel ja lastel sagedamini kui täiskasvanutel. Riskifaktorid ei ole teada, seetõttu ei osata haigust ära hoida.

Haigestumus on 3-6 juhtu 100 000 elaniku kohta aastas.

Sümptomid

Väikese trombotsüütide arvu korral esinevad inimesel sageli veritsusnähud. Kergesti tekivad purpursed nahalused verevalumid, väikesed punased täppverevalumid, ninaveritsused, naistel võivad olla vererohked menstruatsioonid. Ohtlikumateks veritsussümptomiteks on verevalumid suus, veri uriinis või väljaheites, ajuverejooks.

Ravi

Haiguse ravi sõltub trombotsüütide arvust, veritsussümptomite raskusest, vanusest, elustiilist, inimese isiklikest ravieelistustest ja teistest põetavatest haigustest.

Tavaliselt alustatakse ravi prednisolooniga. Kiire trombotsüütide arvu paranemine on võimalik saavutada ka suures annuses immuunglobuliini

veeni manustamisega. Lastele sobib korduv anti-D immuunglobuliini süstimine.

Kui haigus ei reageeri esialgsele ravile, võetakse kasutusele preparaadid, mis suruvad maha immuunsüsteemi aktiivsust (rituksimab, tsüklosporiin, tsüklofosfamiid) või soodustavad trombotsüütide tootmist luuüdis (romiplostim, eltrombopag).

Splenektoomia ehk operatiivne põrna eemaldamine on näidustatud, kui muu ravi ei aita, haigus on kestnud pikemat aega, vere trombotsüütide tase on väga madal ning esinevad veritsused. Kuna trombotsüütide lammutamine toimub peamiselt põrnas, siis splenektoomia lahendab trombotsütopeenia probleemi enamusel inimestel.

Eluohtliku verejooksu puhul kasutatakse lisaks trombotsüütide ülekannet.

Veritsusnähte aitab vähendada traneksaanhape parandades vere hüübivust.

Inimesed, kellel on ITP, peaksid hoiduma aspiriini, ibuprofeeni ja diklofenaki kasutamisest, kuna need ravimid võivad soodustada veritsuse tekkimist. Planeeritavate hambaarsti külastuste ja kirurgiliste operatsioonide eelselt on soovitatav nõu pidada hematoloogiga.

Naha purpur